

"ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה". (פכ"ח)

היוצא לדרך יקרא את פרשת וישלח. (מהרי"ל ליקוטים)

היוצא לדרך, יאמר במוצאי שבת את פרשת וישלח. (באה"ט רצ"ט י"ד)
נוהגים לקרוא בכל מוצאי שבת אחר הבדלה פרשת וישלח עד
'חמישי', לפי שיש בה סגולה גדולה, שהקורא בה יש לו חן
בעיני הבריות ובפרט מי שעומד לצאת למסע, ויועיל לו להנצל
מאויביו. (ליקוט מעם לעז ריש וישלח - וכן יש בה רמז על הגלות שאנו שרויים בה)

מאז בואו של האדמו"ר רבי יואל מסאטמר לארה"ב, נהג לומר
פרשת וישלח בכל מוצאי שבת, לפי שנזדמן לו פעמים רבות
לנסוע בעיר ממקום למקום בימי השבוע.

פעם אחת נסע לרופא ובדרך ארעה תאונה והרכב בו נסע ניזוק
וב"ה שהנוסעים לא נפגעו. אמר רבינו למשב"ק: "במוצאי שבת
שעבר נסתפקתי אם לומר פרשת וישלח, ועתה הראוני מן
השמים שגם כשנוסעים דרך קצרה יש לומר. ומאז והלאה
התחיל לאומרה בכל מוצאי שבת. (זמירות דברי יואל ח"א, מבווא ועד צאתה")

נוהגים להעלות לתורה מי שעתידי לצאת לדרך. אף שעליה זו היא מנהג,
אינה דוחה אף חיוב אחר. עליה זו היא רק כשהוא יוצא ממקומו, ולא
כשהוא חונה בעיר באמצע דרכו. (ביה"ל קל"ו ד"ה בשבת ויו"ט)

יש לעיין אם עליה זו היא מדיני הקהל, דהוי כפרייה ממנו, ואז
במקרים הבאים אולי אינו צריך לעלות לתורה:

א. באופן שהקהל אינם יודעים שהוא נוסע, אפשר שאין צריך
לומר להם. ב. אם נוסע וחוזר לפני שבת הבאה ולא יורגש
חסרונו, אפשר שאין צורך להעלותו לתורה. ג. מי שאין רצונו
שידעו שנוסע, יכול שלא לעלות לתורה.

ויש להסתפק אם עדיף לעלות לתורה בשבת קודש, או אפשר
גם בשני וחמישי. ונראה כי שבת עדיף. ובשבת עצמה אין הבדל
בין שחרית למנחה. (תורת הדרך" פ"ו)

ונראה לי לומר לפי המובא לעיל רעיון נחמד, שהיוצא השבוע
לדרך, יעלה לתורה השבת לא בשחרית אלא דווקא במנחה,
שכך יקרא בפרשת וישלח, וסגולה היא לו! ("נר לשולחן שבת")

אם יחיד רצונו לנסוע, החזן מעלהו לתורה ומכריז: 'עמוד ויעלה
פלוני להצלחת דרכו לקרוא בתורה!'. (כתר שם טוב" ח"א)

מעשה היה בירושלים. ביהודי שהלווה לאחד. והנה כשבא
לגבות את החוב גילה שהלה חייב לעוד רבים, ואין באפשרותו
להחזיר את החוב. פנה האיש לרבה של ירושלים, הגאון רבי
שמואל סלנט בבקשת עצה מה עליו לעשות. אמר לו רבי
שמואל שיחכה לשעת הכושר.

לאחר זמן, והנה במוצאי שבת אחרי תפילת ערבית, קרא
פתאום רבי שמואל לאותו מלוה. ואמר לו: "גש מהר לביתו של
הלוה שלך, ודרוש ממנו את כספך".

הלה רץ לביתו של הלוה, והנה רואה הוא שאותו אדם עומד
לברוח מירושלים, מזוודותיו ארוזות, והוא נפרד מבני ביתו. דרש
ממנו את החוב, הלוה שפחד שאם לא יפרע מיד את ההלוואה
יקים המלוה מהומה וצעקות, ואז כמובן יגיעו כל בעלי
החובות... הוציא בזריזות את ארנקו ושילם את החוב.

כששאלו את רבי שמואל, איך ידע שאותו אדם עומד לברוח
מירושלים, וכי הוא נביא?!

חייך רבי שמואל ואמרו: "השבת התפללתי יחד עם הלוה וראיתי
שהוא ביקש מהגבאי שיעלוהו לתורה, ואני זכרתי שאין לו
השבת יארציט ולא שום חיוב אחר, ממילא הבנתי שהוא עומד
לצאת לדרך ולכן מבקש עליה". (ס"ט)

סח מרן הרב שך: מקובלני מהסבא מסלבודקה שאמר לי
לקראת נסיעה, לומר לפני כל נסיעה בדרך ארוכה מזמור "יענך
ה" עשר פעמים, והוסיף מרן שזה בדוק ומנוסה! ("שמושה של תורה")

ויבא ה' אל לבן הארמי בחלום הלילה ויאמר לו השמר לך פן... (ל"א כ"ד)
מעשה שארע לאחרונה באירן. בעיר שירז החלו בהרחבת רחוב
והתוכנית היתה להרחיבו גם על שטח בית הקברות היהודי.
בני הקהילה היהודית [כאלפיים יהודים ישנם כיום בשירז] ניסו למנוע
זאת בכל דרך אפשרית, אך נתקלו בחומה. עד שאחד הצדיקים
הקבורים באותו בית עלמין, רבי משאללה דרשן, הגיע בחלום
לאחראי על סלילת הכביש והפחידו. למחרת תוכנית הרס בית
העלמין התבטלה. ("נר לשולחן שבת")

"ויקץ יעקב משנתו ויאמר אך יש ה' במקום הזה" (כ"ח ט"ו)

אין לענות אמן אחר ברכת "המעביר שינה..." עד שיחתום "הגומל
חסדים טובים לעמו ישראל", שהכל ברכה אחת היא. (או"ח מ"ו א)
שמעתי דבר נחמד בשם הגאון רבי חיים ברלין בדיון זה. על פי
מה שכתבה הגמרא (סנהדרין ע"ב). "שינה ויין לרשעים - הנאה להם
והנאה לעולם, לצדיקים - רע להם ורע לעולם".

אם כן כאשר שומעים אדם המברך "המעביר שינה" אין אנו
יודעים אם זו טובה לעולם, הרי אם הוא רשע היה יותר טוב
שימשיך לישון ואיך יענו אמן על שהקיץ משנתו... אבל אחר כך
כאשר ממשיך ואומר "יהי רצון שתרגילנו בתורתך..." הרי הוא
מן הצדיקים, שרוצה להדבק בתורה ובמצוות, ממילא אפשר
לענות על ברכתו זו שניעור משנתו. (שו"ת "נשמת חיים" או"ח עמ' כ"ה)

אדם הראשון נתן לדוד המלך שבעים שנה. בזוהר מובא שאברהם
אבינו נתן לדוד חמש שנים, יעקב אבינו נתן עשרים ושמונה שנים
ויוסף הצדיק נתן שלושים ושבע, יחד עולה שבעים שנה. (זוהר פר' ויצא)
ויש לשאול הרי כבר אדם הראשון נתן לדוד שבעים שנה ואם כך היה
לו לחיות מאה וארבעים שנה. ויש לתרץ... כידוע דוד המלך לא ישן,
נמצא שחי שבעים שנה בימים ושבעים שנה בלילות. ("מדבר קדמות" מע' ד')

"ברך יצחק את יעקב ושלח אתו פדנה ארם לקחת לו משם אשה". (כ"ח ו)
"בחורים שלא הגיעו לגיל עשרים שנה, ומתקשרים לישא אישה
בלי ידיעת ורשות קרוביהם והוריהם, אותם התנאים בטלים,
והחתן והערבים פטורים לגמרי". ("פנקס לבוב" שנת שצ"ד)

מעשה בבחור מצויין שדיברו בו נכבדות עם בתו של אחד
מגדולי הרבנים, גדול בתורה ובמידות.

בפגישת הבחור עם האב הרב, בחן אותו הרב בצורה מעניינת:
'הגיעה אלי היום שאלה זו וזו, ונראה לי שהפתרון לשאלה
נמצא במסכת בבא קמא, דף זה זהו. הוציא את הגמרא ונתן לו
לעיין. הבחור שהיה אמנם למדן רציני, לא הגיע בלימודו
בישיבה לאותו הדף... ולא ידע את התשובה.

בסוף לא יצא מהשידוך דבר, התברר שבני הזוג אינם מתאימים.
כשחזר הבחור לתפרח ניגש לראש הישיבה וסיפר לו את
שארע. למרבה הפתעתו אמר לו ראש הישיבה: 'תלמד גמרות,
תקרא אותם, לא יזיק לך...'

סיפר ידידו: 'לאחר תקופה הבחור התארס, קרא לי לחדר,
'תראה מכתב מופלא. קיבלתי מכתב ברכות לאירוסיי מאותו רב
בצירוף מתנה, סך שלש מאות שקלים!' ("נר לשולחן שבת מפי הרה"ג א"ו")

"מה נורא המקום הזה אין זה כי אם בית אלקים..."

היה זה ערב שבת קודש, ראש הישיבה, הגאון רבי שמחה זיסל
ברוידא נכנס להיכל ישיבת חברון להתפלל תפילת מנחה גדולה,
ומצא כי בחור הותיר ממחטות נייר לא נקיות בסטנדר...

רבי שמחה זיסל היטה את הסטנדר והפיל את הממחטות. ואמר
בחומרה לבחורים שסבבוהו: "בחור שמניח לכלוך בסטנדר, זה
כמו ללכלך את רצפת בית המדרש אחר השטיפה בערב שבת!"
("נר לשולחן שבת מפי הרה"ג א"ו")

... "זה שער השמים" - עדיין צריך לזכור שהארץ ניתנה לכני אדם...

המעשה החל בתפילת שחרית בבית הכנסת 'חניכי' בשכונת גבעת מרדכי שבירושלים. ידידי, נשוא הסיפור שכיום הינו אברך בן עליה היה אז בחור בשיעור א' בישיבת חברון, היה זה החורף הראשון שלו בישיבה, שנת תשנ"ח.

הבחור האריך בתפילת שמונה עשרה ועיכב את הגאון רבי שמחה זיסל ברוידא מלפסוע. לאחר התפילה ניגש רבי שמחה זיסל ונזף בבחור קשות: 'אני ראש ישיבה, אני הרב פה, כך לא מתנהגים, לא מעכבים ראש ישיבה!' התביישתי מאד, היה זה לעיני הבחורים שעמדו וצפו במחזה בענין רב.

בתפילת ערבית שוב הגעתי ל"חניכי". התפללתי במהירות, זה היה מספיק לי... התפללתי מאחור, לא רציתי שרבי שמחה זיסל יראה אותי...

והנה לאחר התפילה רואה אני את רבי שמחה זיסל עומד וממתין ביציאה. ניסיתי לצאת מבלי שיראני... כשראה אותי פנה אלי ואמר: "עכשיו אתה תיקח אותי הביתה". שילב ידי בידיו - גם זה היה לעיני הבחורים - ופסענו אט אט לביתו, כך הלכנו כשהוא לא מזכיר מילה ממה שארע בינינו בבוקר...

כשהגענו לביתו שאל: "קידוש לבנה כבר עשית?" "לא" השבתי. "תביא עוד בחור ונקדש לבנה במרפסת". כשסיימנו אמר לרבנית שתביא עוגות, ברכנו ואכלנו ושלח אותנו לישיבה.

הרגשתי היתה שרבי שמחה זיסל אחז שהוא צודק, לכן הוא לא הזכיר מילה ממה שהוכיח אותי, אך מאחר שהתביישתי בגללו פייס אותי.

(נר לשולחן שבת" מפי הרה"ג י"ו)

"ביום אכלני חרב וקרח בלילה ותדד שנתי מעיני". (ל"א מ')

לחקלאי אחד מראשי המושבה רמת השרון היתה פרה מבכירה. פנה לרב המושבה, הגאון רבי צבי יהודה אדלשטיין שיסדר את המכירה.

הרב שלח את בנו לרפת, ושם קיבל המוכר מהערבי סכום בתור דמי קדימה, והערבי משך את הפרה לסימטה. אמר הבן למוכר שלהלכה צריך גם 'פסיקת דמי המקח', והלה זרק מן הפה סך חמישים לירות.

כשהערבי שב לאוהלו חישב שעבור פרה כזו משובחת של היהודים שווה לו לשלם עליה את הסכום הזה, חזר לחקלאי ועמו חמישים לירות.

החקלאי היסס לתת את הפרה עבור סכום נמוך כזה... והלך לשאול את הרב מה יעשה. הרב השיבו שהוא חייב למסור את הפרה לערבי.

בניתיים הבנים של אותו חקלאי סילקו את הערבי בצעקות מחצר ביתם ואיימו עליו: "אוי לך אם נראה אותך כאן..."

באחד הלילות נשרפה הרפת עם הפרה שבתוכה. הם היו בטוחים שאותו ערבי נקם בהם... הרב אמר להם שזה עונש מן השמים על שלא עשו כפי הדין!

לימים התברר כדברי הרב... את הרפת שרף אדם שביקש לעבוד כשומר לילה, בזה הוא רצה להוכיח לכולם שהמושבה הצעירה צריכה שומר, לכן מדי פעם הוא היה גונב או מזיק, פעם הוא גנב את הברזים בפרדסי המושבה, ופעם הוא שרף רפת...

(נר לשולחן שבת" מפי הגאון רבי יעקב אדלשטיין, יש"כ להרה"ג י"ו)

"ושבתי בשלום אל בית אבי"

יום שישי ה' כסלו, בשעות הבוקר עוד התפלל רבינו הגאון רבי ברוך בער ליבוביץ וקרא קריאת שמע מילה במילה. ואחר כך שב לנוח ולא דיבר כלום. הרופא שבדקו דיבר על החמרה במצבו.

לפתע אורו עיניו וניכר שהינו בהתרגשות גדולה, בשארית כוחותיו ביקש שיגישו לו מים ליטול ידי וידיו שכן "הרבי הגיע". הוא ביקש מתלמידיו לומר דבר תורה ששמעו ממנו משמו של רבי חיים ושהוסיף בו משלו. כמוכן שהם נרעשו מגודל המעמד, אמנם, תלמידו רבי נח שמעונוביץ התחזק ועשה כבקשתו.

רבינו הטיב את מלבושו ובדק את כפתוריו אם רכוסים היטב, והקשיב בריכוז לדברים. תוך כדי מאמץ נפל על מיטתו כשהוא ממלמל "ושבתי בשלום אל בית אבי" וכך יצאה נשמתו בטהרה.

בית העלמין הישן בפרוור זרצ'ה בוילנה היה מלא עד אפס מקום וכבר כמה שנים כמעט ולא קברו שם, למרות זאת היות ויש את הענין של קברי אבות, שהרי אביו היה קבור בבית העלמין הזה הוחלט לנסות ולחפש בכל אופן אם יש שם מקום קבורה ראוי.

לתדהמתם גילו שליד קבר אביו היה מקום פנוי, ראו בזה השגחה פרטית נפלאה, כולם נפעמו והזכירו את מילותיו האחרונות שנשמעו מפיו "ושבתי בשלום אל בית אבי".

סיפור הגאון ר' ברל ויינטרויב: זכורני, היה זה בית קברות גדול, ולאחר ההלוויה נעמדו קבוצות של המלווים במרחק זו מזו, ובכל קבוצה עמד אחד והספיד את רבינו. (נר לשולחן שבת" מפי הרה"ג ש"ו)

היה זה בתפילת ערבית בבית הכנסת לדרמן בבני ברק. הגאון רבי חיים קניבסקי סיים להתפלל שמונה עשרה. מאחוריו עמד בחור והאריך בתפילתו, כבר התחילו מניין חדש, הבחור מאריך ושר התורה ממתין. כמעט והגיעו ל"שמונה עשרה", ואז הבחור סיים ורבי חיים פסע... **זה היה ממש "גאל ישראל"...**

הבין הבחור את אשר עשה, נחרד וניגש להתנצל על שעיכב את הרב. השיבו רבי חיים: "לא אתה עיכבת אותי, זו התורה!"

(נר לשולחן שבת" מפי הרה"ג אל"כ)

'מפנקסו של גבאי באחת הישיבות החשובות ביותר בארץ ישראל':

'בתפילות הימים הנוראים היו בחורים רבים שהאריכו בתפילתם מאד. בחורים באו בתלונות, זה מאד מפריע, אי אפשר היה לעבור, אי אפשר היה לשבת וכו'. בבית המדרש היו מקומות ספורים אותם אפשר היה לתת למאריכים בתפילתם. מה עושים?

אמר לי ראש הישיבה: אפשר להאריך עד קדושה שזה הרבה, מי שיאריך יותר מזה אין לו מקום בבית המדרש, שיעלה לחדר שיעורים, שהיה בו חלון פתוח לבית המדרש. וכך חלק מהמאריכים קיצרו את תפילתם, וחלק עלו להתפלל בחדר שיעורים.

(נר לשולחן שבת" מפי הרה"ג א"ו)

העומד בתפילה במעבר, מותר להעבירו ממקומו, ואף לעבור כנגדו, וכבר כתב המהרש"ם דהוי כקבר המזיק את הרבים שמותר לפנותו, אלא שראוי להחמיר בזה לכתחילה, אם לא במקום הצורך. ('הליכות שלמה' ח' - לעצמו מן החמיר ונתרעם מאד על המתפללים כן!)